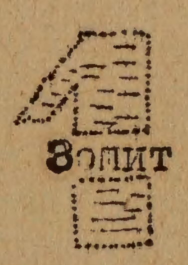
Г. І. Домазар.

КУРС ЕСПАНСЬКОЇ МОВИ.

ФЮССЕН, 1946
Накладом В-ва "За Майбутнє"

Б.І.ДОМАЗАР

КУРС ЕСПАНСЬКОЇ МОВИ

Фюссен 1946

В С Т У П

Еспанська мова належить до групи романських мов та витворилася із давньої латинської мови, а змішання її з германськими та арабськими елементами відбилося властиво тільки на будові речень.

Найдавніший діялект /12. ст./ Кастилії /центральна країна Еспанії/ кастилійський діялект /castellano / із усіх інших діялектів став панівним і перемінився в еспанську літературну мову.

Як мови всіх культурних народів, так і еспанська мова знає різні діялекти, питомі різним територіяльним областям Еспанії, що в меншій або більшій мірі різняться від літературної еспанської мови /кастилійської./ Напр. в Андалюзії та в державах Америки, де є панівною еспанська мова, літеру z вимовляють, як еспанське s, а напр. мову простолюддя Баскії, Галіції та Катальонії не можна знову зачислити до діялекту еспанської мови.

I.

Азбука /абетка/	Alfabeto
Еспанська азбука /абетка/ складається з 30 /тридцяти/ літер, що є:	El alfabeto castellano consta de 30 (treinta) letras que son:

Літера	Назва:	Вимова:	З а в в а г и:
a	a	a	
b	бе	б, в	Межи голосними вимовляється все, як українське в, по l, r, s та перед l, r вимовляється також, як українське в. Подекуди вимовляється, як українське в перед і по І, а поза тим вимовляється, як українське б.
c	се	с	Це с звучить більше носово, своїм звуком є подібне до англійського th. Язик втягнути за губи, але при вимові держати випрямлений межи зубами та стератися вимовляти разом тс.
ch	че	ч	Є це одна літера і її не розділяється в писанні, вимовляється досить м'яко.
d	де	д	
e	е	е	
f	ефе	ф	
g	хе	х, г	Перед м'якими голосними /е, і/ вимовляється, як х а перед твердими голосними /a, o, u / та перед приголосними, як г.
h	аче	-	не вимовляється зовсім.

Літера:	Назва:	Вимова:	Завваги:
i	i	i	
j	хота	х	вимовляється все, як х.
k	ка	к	гл.уст.У.
l	ель	л	м'якше, як в українській мові, більше подібне до нашого Ль.
ll	ель'е	ль'е	є одною літерою і в писанні не розділяється.
m	еме	м	
n	ене	н	перед b, p, v вимовляється, як українське м.
ñ	ень'е	нь	
o	o	o	
p	пе	п	
q	ку	к	q все стоїть з літерою u, отже: qu
r	ер	р	м'яко
rr	ерре	р	твердо
s	есе	с	
t	те	т	
u	у	у	
v	ве	в	Засаднично еспанське v вимовляється, як наше в. По n згл. m вимовляється, як наше б.
w	ве	в	гл.уст.У.
x	екис	кс	Перед c, p, t вимовляється, як українське с.
y	і грьега	і, й	на кінці слова та по голосній, як й.
z	седа	с	все /і на кінці слова/ як с /носова/.

—ooOoo—

II.

Літери: a, o, e, i, u є голосними; y може бути голосною /і/ або півголосною /й/; h не вимовляється зовсім. Інші є приголосними.

Las letras a, e, i, o, u son vocales; la y puede ser vocal ó semivocal; la h no tiene sonido; las demás son consonantes.

III.

U не вимовляється в сполученні звуків que, qui напр. aquí /акі/.
Y /і/ межи двома голосними вимовляється, як й напр. grande y hermoso /гранде й ермосо/ – великий і гарний.

IУ.

Якщо прирівняти еспанську азбуку до української, то побачимо, що еспанська азбука не має таких наших звуків, як:

ж, з, ц, ш, щ.

У.

Питомим для еспанської мови є в її вимові:

c – вимовляється:
1/перед твердими голосними /a, o, u/ та перед приголосними, як наше к, напр.: carecer /каресер/, contra /контра/, cubrir /кубрір/, clocar /кльокар/;
2/перед м'якими голосними /e, i/, як українське носове с, напр.: carecer /каресер/, cegar /сегар/, príncipe /прінсіпе/;
3/на кінці слова вимовляється твердо, себто як к, одначе з деякими винятками.

g – вимовляється:
1/перед твердими голосними /a, o, u / та перед приголосними, як ґ, напр.: gañir /ґаньїр/, gobernar /ґовернар/; gruir /ґруір/
2/перед м'якими голосними /e, i/ як х напр.: general /хенераль/, Egipto /Ехіпто/.
Щоб все таки в получені з м'якими голосними /e, i/ одержати твердий звук /ґ/ то межи g – e, або g – i ставимо голосну u, напр. águila /аґіля/, juguete /хуґете/ і т.п. А знову щоб в такому складі вимовлялося це вставлене u, то мусимо над ним поставити діярезу /дві точки над голосною u : ../напр.: argüir /отже не: арґір, але: арґуір/ і т.п.

УІ.

Літери к і w не виступають в еспанських словах, а вживається їх в чужихс словах, як:

Las letras k y w no ocurren en palabras castellanas, pero se usan en palabras extranjeras como:

kilómetro /кільометро/ – кілометер,
Wagner /Ваґнер/ – Вагнер

і т.п. | etc.

УІІ.

Приголосна r вимовляється, як тверде р / rr/ в двох випадках:
1/на початку слів, як: rojo /ррохо/,
2/по звуках l, n або s, як: israelita /ісраеліта/, alrededor /альреседор/ і т.п.

VIII.

З великої літери пишемо:
а/на початку речення,
б/власні імена: осіб,
народів,
областей,
держав,
місцевостей,
вулиць,
плод,
рік,
гір,
островів,
морей і т.п.
в/титули: гідностей осіб,
газет і книжок,
установ і товариств.
г/прикметники та займенники в чемностевих зворотах мови.

IX.

Крім знаних та вживаних в українській мові знаків перепинання, еспанська мова знає ще діярезу / crema або diéresis/гл.уст.IУ.Далі знак запитання та оклику ставлять еспанці в писанні так само, як ми, українці, але ще крім цього ставлять вони знак запитання чи оклику також на початку питайного чи викликного речення або поняття, тільки ці знаки є тоді своїм вершком обернені в долину напр.:

¿cuando ?
¡ah !

X.

Наголос - Acento.

Наголошування еспанських слів є різне і так:

а/слова, що кінчаться на голосну або на приголосну -s, -n мають наголос на передостанньому складі, напр.:

como /комо/ - як, напр.
letra /летра/ - літера,
madrugada /мадругада/ - ніч /від півночі до ранку/,
ambas /амбас/ - обі, обоє.

б/ слова, що кінчаться приголосною, за винятком -s, -n мають наголос на кінцевому складі, напр.:

tener /тенер/ - мати, держати, посідати,
general /хенераль/ - загальний,
bondad /бондад/ - доброта і т.п.

в/ якщо наголос у слові є проти правил, визначених під літерою а/ і б/, тоді цей наголос при писанні треба зазначити, напр.:

opinión /опініон/ - думка, опінія,
ánimo /анімо/ - відвага,
botón /ботон/ - гудзик.

Поставлення або залишення при писанні на слові наголоса має велике значення, бо дуже часто цей саме наголос надає слову зовсім іншого змісту, значення, напр.:

tu - твій   tú - ти
mas - але   más - більше

Саме поставлення цього наголосу в дієсловах може змінити зовсім час дії його, напр.:

recebio - я одержував   recebió - я одержав.

XI.

Загальні заввагии

1/При кожньому еспанському слові подаємо в дужках його вимову українською абеткою; де немає різниці в вимові між еспанськими й українськими літерами, там тієї вимови не подано. /Вимову подаємо тільки в перших пятьох лекціях./

2/Підкреслена літера означає, що її треба наголошувати.

3/Питоменністю еспанської мови є, що в вимові два або більше слів лучиться разом. Це діється тоді, коли одне слово кінчиться приголосною, а чергове слово тієї самої частини речення зачинається голосною, напр.:

los amigos   - читаємо:
льосамігос   (los amigos)

4/Літеру d на кінці еспанського слова напр. bondad вимовляємо не так твердо, нечутно /бонда"/.

---oooOooo---

I. ЛЕКЦІЯ

Lección primera

§.I.

Вправа в читанню

Ejercicio de lectura

Pues señor, ésta era una muchachita muy hermosa y muy buena, que se llamaba Rosa. Cuando era aún muy pequeña, se le murió su padre; pero su madre la crió con mucho amor enseñándole a ser mujercita de bien, y sobre todo, a hilar, tejer y coser, que era el trabajo con que su madre ganaba el pan para las dos.

Al cumplir Rosa los quince años, su madre se puso muy mala, y conociendo que se iba a morir, llamó a su hija, y le dijo:

-Hija mía, yo me voy al cielo y te dejo sola en la tierra. No te quedan muchos bienes, pero los que te quedan te bastarán para vivir dichosa, si haces buen uso de ellos. Los bienes que te dejo son : esta casita para que viva, una lanzadera y unas agujas para que ganes el pan, como yo lo he ganado, hilando, tejiendo y cosiendo.

Dicho esto, la madre de Rosa bendijo a su hija y voló derechita al cielo, adonde van siempre los que han andado derechitos por la tierra.

Rosa lloró y rezó mucho por su madre, y se puso a hilar, tejer y coser con tanto ánimo como si no tuviera pena alguna en el corazón, sólo que, en lugar de cantar, lloraba y rezaba cuando trabajaba.

No la había engañado su madre cuando le dijo que la rueca, la lanzadera y las agujas le bastarían para ganar el pan, pues las gentes más ricas de su aldea y las inmediatas se disputaban el trabajo de sus manos, y como trabajaba mucho y gastaba poco, hasta tenía dinero de sobra para dar un par de cuartitos a cada pobre que llamaba a su puerta.-

Пуес сеньор, еста ера уна мучачіта муй ермоса і муй і муй буена, ке се льямаба Роса. Куандо ера аун муй пекенья, се ле муріо су падре; перо су мадре ля кріо кон мучо амор енсеньяндоле а сер мухерсіта де бієн, і собре тодо, а ілляр, техер і косер, ке ера ель трабахо кон ке су мадре ганаба ель пан пара ляс дос.

Аль кумпліp Роса льос кінсе аньос, су мадре се пусо муй маля, і коносієндо ке се іба а моріp, льямо а су іха, і ле діхо:

-Іха міа, йо ме вой аль сієльо і те дехо соля ен ля тієрра. Но те кедан мучос бієнес, перо льос ке те кедан те бастаран пара вівір дічоса, сі асес буен усо де ельйос. Льос бієнес ке те дехо сон: еста касіта пара ке віва, уна лянсадера і унас агухас пара ке ганес ель пан, комо йо льо е ганадо, ілляндо, техієндо і косієндо.

Дічо есто, ля мадре де Роса бендіхо а су іха і вольо деречіта аль сієльо, адонде ван сіємпре льос ке ан андадо деречітос пор ля тієрра.

Роса льйоро і ресо мучо пор су мадре, і се пусо а ілляр, техер і косер кон танто анімо комо сі но тувієра пена альгуна ен ель корасон, сольо ке, ен люгар де кантар, льйораба і ресаба куандо трабахаба.

Но ля абіа енганьядо су мадре куандо ле діхо ке ля руека, ля лянсадера і ляс агухас ле бастаріан пара ганар ель пан, пуес ляс хентес мас рікас де су альдеа і ляс інмедіатас се діспутабан ель трабахо де сус манос, і комо трабахаба мучо і гастаба поко, аста тенія дінеро де собра пара дар ун пар де куартітос а када побре ке льямаба а су пуерта.-

Увага I:Вправи в читанню в I-У.лекціях є це казка "El Rey en Busca de Novia /Король у пошукуванні нареченої/ еспанського письменника Antonio de Trueba /1819-1889/.

Увага 2:Еспанський текст по лівій стороні читати повільно та голосно,а для контролі правильної вимови та наголошування подаємо вимову по правій стороні.Опісля,голосно читаючи вимову з правої сторони,старатися писати правильно вимовлювані та наголошувані слова по еспанськи.

Увага 3:Не переходити до чергового параграфу чи лекції,як довго цілкрвито не опановано попереднього параграфу чи лекції.

§.2.

son - /вони/ є
que /ке/ - що
quién /кіен/ - хто
no - ні
si - так
tiene /тіене/ - /він,вона/ має
pero /перо/ - але
se - ся,себе
en - в,у
tu - твій
amigo /аміго/ - приятель
padre /падре/ - батько
madre /мадре/ - мати,мама
niño /ніньйо/ - дитина /чоловічого роду,син/
libro /лібро/ - книжка
sombrero /сомбреро/ - капелюх
árbol(m) /арболь/ - дерево
jardín(m) /хардін/ - город
casa /каса/ - дім
ave(f) /аве/ - птах,птиця
hermano /ермано/ - брат
tía /тіа/ - тітка
puerta /пуерта/ - двері
mi - мій,моя
y - і,а
es - /він/ є

§.3.

Ejercicio.

Mi padre tiene una casa.La casa tiene una puerta.La madre tiene un sombrero.La madre tiene un libro.El padre y la madre.El padre tiene un libro.La madre tiene una casa.Mi hermano tiene un libro.La madre tiene un niño.El niño tiene un padre y una madre. La tía tiene una casa.El padre tiene una casa y un jardín.La madre tiene un hermano.El niño tiene un libro.Mi padre tiene un hermano.En el jardín son los árboles.En el jardín son las aves. La casa y el jardín.La casa es en el jardín.Mi amigo tiene una casa.La madre y el niño.Mi amigo tiene el padre y la madre.El amigo y el hermano.El padre y el hermano.Mi amigo tiene un hermano.La madre y la tía.La tía tiene una casa y un jardín.En el jardín es una casa.La tía tiene un hermano.En un jardín es la casa.La tía tiene un libro y un ave.

Контрольна вправа:

Мій батько має дім.Дім має /одні/ двері.Мати має капелюх.Мати має книжку.Батько і мати.Батько має книжку.Мати має дім.Мій брат має книжку.Мати має дитину.Дитина має батька і маму.Тітка має дім. Батько має дім і город.Мати має брата.Дитина має книжку.Мій батько має брата.В городі є дерева.В городі є птахи.Дім і город.Дім є в городі.Мій приятель має дім.Мати і дитина.Мій приятель має батька і маму.Приятель і брат.Мій приятель має брата.Мати й тітка.Тітка має дім.і город.В городі є дім.Тітка має брата.В городі є дім.Тітка має книжку і птаха.

§.4.

Вправа

Дім і двері.Мати,батько і тітка.Батько і брат.Дерево і птах. Дім і город.Книжка і капелюх.Батько має капелюх.Мати має город. Тітка має дім.Дитина має книжку.Брат має город.Мати має птаха.Мати має город і дім.Мій брат має птаха.Тітка має капелюх.Дім має двері.В городі є дерево і дім.В домі є птах.Батько має книжку.Мій приятель і мій брат.Мій батько має город.Мати має дім.В городі є птах.В хаті є батько.В городі є мати.Батько і брат є в городі. Тітка є в хаті.

Контрольна вправа:

La casa y la puerta.La madre,el padre y la tia.El padre y el hermano.El árbol y el ave.La casa y el jardín.Un libro y un sombrero.El padre tiene un sombrero.La madre tiene un jardín. La tia tiene una casa.Un niño tiene un libro.El hermano tiene un ave.La madre tiene un jardín y una casa.Mi hermano tiene un ave.La tia tiene un sombrero.Una casa tiene una puerta.En el jardín es un árbol y una casa.En la casa es un ave.El padre tiene un libro.Mi amigo y mi hermano.Mi padre tiene un jardín. La madre tiene una casa.En el jardín es un ave.En la casa es el padre.En el jardín es la madre.El padre y el hermano son en el jardín.La tia es en la casa.

Увага 4:Контрольні вправи є на це,щоб можна оконтролювати,чи подану вправу правильно перекладено чи то на українську чи на еспанську мову.

§.5.

Питайні звороти творимо в цей спосіб,що так само,як напр.у німецькій чи англійській мові переставляємо підмет з присудком напр.:

Yo tengo – я маю
¿Tengo yo? – чи я маю.

Вправа – Ejercicio

Mi padre tiene una casa.¿Tiene mi padre una casa? La casa tiene una puerta.¿Tiene la casa una puerta? La madre tiene un sombrero.¿Tiene la madre un sombrero? La madre tiene un libro.

¿Tiene la madre un libro? La madre tiene una casa. ¿Tiene la madre una casa? Mi hermano tiene un libro. ¿Tiene mi hermano un libro? La madre tiene un niño. ¿Tiene la madre un niño? El niño tiene un padre y una madre. ¿Tiene el niño un padre y una madre? La tía tiene una casa. ¿Tiene la tía una casa? El padre tiene una casa y un jardín. ¿Tiene el padre una casa y un jardín? La madre tiene un hermano. ¿Tiene la madre un hermano? El niño tiene un libro. ¿Tiene el niño un libro? Mi padre tiene un hermano. ¿Tiene mi padre un hermano? En el jardín son los árboles. ¿Son los árboles en el jardín? En el jardín son las aves. ¿Son las aves en el jardín? La casa es en el jardín. ¿Es la casa en el jardín? Mi amigo tiene una casa. ¿Tiene mi amigo una casa? Mi amigo tiene el padre y la madre. ¿Tiene mi amigo el padre y la madre? Mi amigo tiene un hermano. ¿Tiene mi amigo un hermano? La tía tiene una casa en el jardín. ¿Tiene la tía una casa en el jardín? La tía tiene un libro y un ave. ¿Tiene la tía un libro y un ave?

§.6.

Член - Artículo

Еспанська мова, зрештою, як і інші мови /англійська, німецька, французька / знає члени, чого знову не знає українська мова.

Член є:
а/означений (determinado)
б/неозначений (indeterminado)

Однина - Singular

р і д :	ч л е н :	
	означений	неозначений
чоловічий: жіночий	el la	un una

Множина - Plural

р і д :	ч л е н :	
	означений:	неозначений:
чоловічий: жіночий:	los las	unos unas деякі

Давніше еспанська мова знала теж член середнього роду lo. Цей член оставсь ще й тепер в одному випадку, а саме на означення загального поняття, поняття абстрактного, напр.:

lo bueno - добро
lo malo - зло й т.п.

§.7.

Якщо іменники жіночого роду зачинаються літерою а- або ha- і мають на першому складі наголос /акцент/, тоді для милозвучності член означений і неозначений / la, una/ заступаємо членом чоловічого роду /el, un / напр.:

не: {la águila / una águila} але: {el águila / un águila}

не: {la ave / una ave} але: {el ave / un ave}

не: {la háche / una háche} але: {el háche / un háche}

У множині натомість уживається вже зовсім правильно члена жіночого роду:
las águilas
las aves
las háches

Цього явища немає вже в інших частях мови, напр. у прикметників, займенників і т.п. У прикметниках, як напр.:

la alta

літера а /кінцева літера члена/ та літера а початкова прикметника/ зливаються в вимові в одно а й тоді одержуємо:

la alta /ль,альта/

§.8.

<u>Відміна граматичних імен:</u> <u>Declinación</u>

Граматичні імена є це чотири перші відмінні части мови:
іменник (sustantivo, nombre),
прикметник (adjetivo),
займенник (pronombre),
числівник (numerale).

Відміна граматичних імен називається деклінація (declinación).

При відміні граматичних імен /деклінації/ треба розрізняти:
а/відмінки (casos),
б/числа (numeros).

Еспанська деклінація, як і всіх інших романських мов деклінації /за винятком румунської мови/ не знає зміни кінцевого складу слова в кожнім відмінку зокрема, але полягає на приставках у получанні з членом. Розуміється, коли остаточно говоримо про деклінацію в еспанській мові, то не маємо на думці такої відміни, як це є в українській мові, але маємо тоді на думці тільки ужиття мови.

Внаслідок цього можемо говорити, що в еспанській мові є так само, як і в українській мові, шість відмінків:
1. називний - nominativo
2. родовий - genitivo
3. давальний - dativo
4. знахідний - acusativo
5. /кличний/ - vocativo
6. місцевий - ablativo

Чисел є два: однина (Singular),
множина (Plural)

§.9.

Відміна означеного члена

<u>Чоловічий рід (masculino)</u>

	Singular:	Plural:
1. Nominativo :	el	los
2. Genitivo :	del	de los
3. Dativo :	al або para el	a los або para los

	Singular :	Plural :
4.Acusativo	el або al	los або a los
5.Vocativo	–	–
6.Ablativo	con,de,en, por,sin, sobre } el	con,de,en,por, sin,sobre } los

<u>Жіночий рід</u> (<u>femenino</u>)

	Singular :	Plural :
1.Nominativo	la	las
2.Genitivo	de la	de las
3.Dativo	a la або para la	a las або para las
4.Acusativo	la або a la	las або a las
5.Vocativo	–	–
6.Ablativo	con,de,en por.,sin, sobre } la	con,de,en,por, sin,sobre } las

<u>Середній рід</u> (<u>neutro</u>) :

	Singular :	Plural :
1.Nominativo	lo	н е м а є
2.Genitivo	de lo	
3.Dativo	a lo або para lo	
4.Acusativo	lo або a lo	
5.Vocativo	–	
6.Ablativo	con,de,en, por,sin, sobre } lo	

Член неозначений відміняється так само, як член означений.

§.IO.

¿Quién tiene el libro?	El padre (la madre etc.) tiene el libro.
¿Quién tiene una casa?	El padre (la madre etc.) tiene una casa.
¿Quién tiene un jardín?	Mi padre (la madre etc.) tiene un jardín.
¿Qué tiene la casa?	La casa tiene una puerta.
¿Qué tiene la madre?	La madre tiene el libro.
¿Qué tiene el padre?	El padre tiene una casa.
¿Qué tiene mi padre?	Mi padre tiene un jardín.
¿Qué tiene el hermano?	El hermano tiene un libro.
¿Qué tiene el amigo?	El amigo tiene un hermano.
¿Tiene el hermano un libro?	Si,el hermano tiene un libro. No,el hermano tiene un sombrero.
¿Tiene el amigo una casa?	Si,el amigo tiene una casa. No,el amigo tiene un jardín.
¿Tiene el hermano un amigo?	Si,el hermano tiene un amigo. No,el hermano tiene el padre.

--ooOoo--

II. Л е к ц і я — Lección segunda

§. II.

Вправа в читанню

El Rey estaba ya desahuciado de los médicos, y llamando a su hijo primogénito, que era un real mozo, le dijo :
-Yo me voy a morir, pero antes quiero decirte cuántas son cinco. Apenas cierre yo el ojo te encasquetarás la corona; pero no te bastará esto para ser feliz. Es necesario que te cases, que por más perrerías que se digan por ahí del matrimonio, el matrimonio es cosa buena, como lo prueba lo arregostados que quedan al yugo viudos y viudas. Lo que te encargo mucho es que no eches en saco roto aquel refrán que dice: "Antes que te cases, mira bien lo que haces". Esto, hablando en plata, quiere decir que antes de casarte debes ver si tu mujer es alguna de las muchas maulas que hay entre las mujeres.
-¿Pues qué clase de mujer quiere usted que busque? - preguntó el príncipe a su padre.
-La más pobre y más rica.
-¡Quedamos enterados! - refunfuno el príncipe, poco satisfecho de la contestación de su senor padre.
-¡Qué! ¿No me has entendido? - dijo éste.- Pues estudia, hijo, que ya tienes edad para eso.
Dos dias después murió el Rey, y su hijo se sentó en el trono por aquello de "A Rey muerto, Rey puesto".
El Rey se puso a cavilar a ver si daba con lo que su padre había querido decirle al aconsejarle que buscase la mujer más pobre y más rica, pero por más que caviló no dió con ello.
-¿Si será - decía - que debo buscar una mujer que a la par sea pobre de bienes y fortuna y rica de hermosura? En fin, vamos de pueblo en pueblo a ver si la casualidad ó la gramática parda de los campesinos disipan las nebulo-

Ejercicio de lectura

Ель рей estaва я десаусіадо де льос медікос, і ль'емандо а су іхо прімохеніто, ке ера ун реаль мосо ле діхо:
-Йо ме вой а морір, перо антес кіеро десірте куантас сон сінко. Апенас сіерра йо ель охо те енкаскетарас ля корона; перо но те бастара есто пара сер феліс. Ес несесаріо ке те касес, ке пор мас перреріас ке се діган пор аі дель матрімоніо, ель матрімоніо ес коса буена, комо льо прувеба льо аррегостадос ке кедан аль юго віудос і віудас. Льо ке те енкарго мучо ес ке но очес ен сако рото акель рефран ке дісе: "Антес ке те касес, міра біен льо ке асес". Есто абляндо ен пльята, кіера десір ке антес де касарте дебес вер сі ту мухер ес альгуна де ляс мучас мауляс ке ай ентре ляс мухерес.
-Пуес ке клясе де мухер кіере устед ке буске.- прегунто ель прінсіпе а су падре.
-Ля мас повре і мас ріка.
-Кедамос ентерадос.-рефунфуно ель прінсіпе, поко сатісфечо де ля контестасіон де су сень'йор падре.
-Ке. Но ме ас ентендідо.-
діхо есте.-Пуес естудіа, іхо ке я тіенес едад пара есо.
Дос діас деспуес муріо ель Рей, і су іхо се сенто ен ель трено пор акель'йо де "А Рей муерто, Рей пуесто."
Ель Рей се пусо а кавіляр а вер сі даба кон льо ке су падре абіа керідо десірле аль аконсехарле ке бускасе ля мухер мас повре і мас ріка, перо пор мас ке кавільо но діо кон ель'йо.
-Сі сера - десіа - ке дево бускар уна мухер ке а ляс пар сеа повре де біенес і фортуна і ріка де ермосура. Ен фін, вамос де пуебльо ен пуебльо а вер сі ля касуалідад о ля граматіка парда де льос кампесінос дісіпан ляс невульо

sidades a que mi señor padre era tan aficionado. — сідадес а ке мі сеньйор падре ера тан афісіонадо.

§.12.

balcón (m) /балькон/	— балькон
caballo	— кінь
espejo /еспехо/	— дзеркало
ó	— або
flor (f)	— квітка
amiga	— приятелька
pan (m)	— хліб
bueno	— добрий
buena	— добра
malo	— злий
mala	— зла
ventana	— вікно
dos	— два
su	— його, її, свій
sus	— їхній
yo tengo	— я маю
tú tienes	— ти маєш
él tiene	— він має
ella tiene	— вона має
nosotros tenemos	— ми маємо
vosotros tenéis	— ви маєте
ellos tienen	— вони мають
ellas tienen	— вони /жін./мають

§.13.
Ejercicio.

Yo tengo una casa. La casa tiene una ventana y un balcón. Ella tiene un jardín. La amiga tiene una flor. El Rey es bueno. Nosotros tenemos una casa. Ellos tienen un espejo. Mi padre tiene un caballo. Vosotros tenéis un pan. Tú tienes un caballo. Yo tengo dos amigos.
¿Tengo yo un espejo? No,yo tengo un libro. ¿Tenéis vosotros un jardín? Si,nosotros tenemos un jardín. No,(nosotros) tenemos una casa. El padre y la madre tienen una casa. Ellos tienen un jardín. El padre es bueno y el niño es malo. La amiga es buena. ¿Es el amigo malo? No,el amigo es bueno. ¿Tienes tú un libro? No,yo tengo dos libros.
La amiga tiene su libro. El padre y la madre tienen sus casa.
¿Tiene la casa un balcón? No,la casa tiene dos ventanas.

Контрольна вправа:

Я маю дім.Дім має одно вікно і балькон.Вона має город.Приятелька має квітку.Король є добрий.Ми маємо дім.Вони мають дзеркало.Мій батько має коня.Ви маєте хліб.Ти маєш коня.Я маю двох приятелів.
Чи я маю дзеркало.Ні,я маю книжку.Чи ви маєте город.Ні,/ми/ маємо дім.Батьк і мати мають дім.Вони мають город.Батько є добрий а /і/ дитина є зла.Приятелька є добра.Чи приятель є злий.Ні,приятель є добрий.Чи маєш книжку.Ні,я маю дві книжки.
Приятелька має свою книжку.Батько і мати мають свій дім.
Чи дім має балькон.Ні,дім має два вікна.

§.14.

Вправа

Ми маємо дзеркало. Чи вони мають коня? Тітка має дім. Дім має два вікна і балькон. Чи він має хліб? Чи батько є добрий? Вони мають дім, город і коня. Чи вона має своє дзеркало? Ми маємо квітку. Дім або город. Вікно або двері. Добрий або злий. Дві книжки. Квітка або дерево. В городі є квітка. Хліб є в хаті. Мій кінь є в городі. Її приятелька є в хаті. Його батько є добрий. Їх книжки є добрі. Книжки є добрі або злі. Чи книжки є добрі? Чи його приятель є злий? Ні, його приятель є добрий. Чи вони мають хліб? Я маю хліб. Чи дім має балькон? Його кінь є злий. Чи ти маєш доброго коня? Мій кінь є недобрий /злий./

Контрольна вправа:

Nosotros tenemos un espejo. ¿Tienen ellos (ellas) un caballo? La tia tiene una casa. La casa tiene dos ventanas y un balcón. ¿Tiene el un pan? ¿Es el padre bueno? Ellos (ellas) tienen una casa, un jardín y un caballo. ¿Tiene ella su espejo? Nosotros tenemos una flor. La casa ó el jardín. La ventana ó la puerta. Bueno ó malo. Dos libros. La flor ó el árbol. En el jardín es una flor. El pan es en la casa. Mi caballo es en el jardín. Su amiga es en la casa. Su padre es bueno. Sus libros son buenos. Los libros son buenos ó malos. ¿Son los libros buenos? ¿Es su amigo malo? No, su amigo es bueno. ¿Tienen ellos (ellas) el pan? Yo tengo el pan. ¿Tiene la casa un balcón? Su caballo es malo. ¿Tienes tú un bueno caballo? Mi caballo es malo.

§.15.

З великої літери пишемо в еспанській мові також /гляди уст. VIII/ прикметники та займенники, що висловлюють чемностеві звороти, а вживається їх у скороченні, напр.:

Прикметники:

D. don
Sr., señor

-ooOoo-

Emmo. Sr. = eminentisimo señor = високодостойний /пан/
Excmo. St. = excelentisimo señor = найгідніший /пан/
Ilmo. Sr. = ilustrisimo señor = світлий, високодостойний /пан/

Займенники:

V. = usted = Ви
V.A. = vuestra alteza = Ваша високість
V.E. = vuecencia = /Ваша/ екселенція, світлість
V.M. = vuestra majestad = /Ваш/ маєстат
V.S. = usía = /Ваша/ благородність

§.16.

Відмінними є: члени, іменники, прикметники, займенники, числівники, дієслова та дієприкметники.

Невідмінними є: прислівники, прийменники, злучники та оклики.

Las palabras variables son: los artículos, los nombres, los adjetivos, los pronombres, los verbos y los participios. Las palabras invariables son: los adverbios, las preposiciones, las conjunciones y las interjecciones.

§.17.

Іменники - Nombres.

Хоч еспанська мова не має питомої деклінації, то все таки ми дамо її образ.

Aunque el castellano no tiene verdadera declinación, daremos una idea de ella.

Declinación del nombre

Nombre de persona

Однина - Singular

1. Nominativo: el niño - дитина
2. Genitivo : del niño - дитини
3. Dativo : al (para el) niño - дитині
4. Acusativo: al niño - дитину
5. Vocativo : niño i ¡oh niño! - дитино!
6. Ablativo : con, de etc. el niño - /з, і т.д./ дитиною

Множина - Plural

1. Nominativo: los niños - діти
2. Genitivo : de los niños - дітей
3. Dativo : a los (para los) niños - дітям
4. Acusativo: a los niños - діти
5. Vocativo : niños або ¡oh niños! - діти!
6. Ablativo : con etc. los niños - /з і т.д./ дітьми

Nombre de cosa

Однина - Singular

1. Nominativo: el árbol - дерево
2. Genitivo : del árbol - дерева
3. Dativo : al або para el árbol - дереву
4. Acusativo: el árbol - дерево
5. Vocativo : árbol або ¡oh árbol! - дерево!
6. Ablativo : con etc. el árbol - /з іт.д./ деревом

Множина - Plural

1. Nominativo: los árboles - дерева
2. Genitivo : de los árboles - дерев
3. Dativo : a los або para los árboles - деревам
4. Acusativo: los árboles - дерева
5. Vocativo : árboles або ¡oh árboles! - дерева!
6. Ablativo : con etc. los árboles - /з іт.д./ деревами

§.18.

Граматичний рід означає пол живих істот.

El género es el accidente que determina el sexo de los seres animados:

Засадничих є три роди: чоловічий, жіночий та середній.

Los principales géneros son tres : masculino, femenino y neutro.

Роду мужеського є мужчини, звірята мужеського полу і кожний іменник, що може мати побіч себе член el як: Антін, коцур, папка /капкот/ і т.д.

Роду жіночого є жінки, звірята жіночого полу і кожний іменник, що може мати побіч себе член la, як: Антонія, кіпка /кітка/, папка і т.д.

Роду середнього є слова, що мають побіч себе член lo, як: добро, зло і т.д. і займенники esto, eso, aquello i ello.

El género masculino es nombre del hombre, del animal macho y del todo nombre que pueda llevar el artículo el, como : Antonio, gato, gorro etc.

El género femenino es nombre de la mujer, del animal hembra y el de todo nombre que pueda llevar el artículo la, como : Antonia, gata, gorra etc.

El género neutro el el nombre de las palabras que llevan el artículo lo, como : lo bueno, lo malo etc. y los pronombres esto, eso, aquello y ello.

III. Л е к ц і я — 3 Lección tercera

§.19.

Вправа в читанню — Ejercicio de lectura.

El Rey andaba de pueblo en pueblo buscando novia, y en todos preguntaba cuál era la muchacha más pobre y más rica del pueblo; pero nadie entendía esta pregunta, puesto que en todas partes se contentaban con indicarle una muchacha pobre y otra rica.
-¡Canario! - decía el Rey.- ¡Me queman ustedes la sangre con sus pícaras entendederas! Lo que yo busco no es una novia rica ni una novia pobre, que es una que sea las dos cosas.
-¡Qué divertido está su majestad! - exclamaban los campesinos sin entender jota de lo que quería decirles.-Si estuviera, como nosotros destripando terrones todo el santísimo día, no tendría su majestad tanta gana de broma.
Andando de aquí para allí, el Rey llegó a la aldea de Rosa, hizo la pregunta de costumbre, y, como de costumbre, le indicaron una muchacha rica y otra pobre.
El Rey determinó ver a las dos, como hacía en todas partes, y empezó por la más rica, porque no sé qué demonios tiene la riqueza que siempre es la preferida, así de Reyes como de vasallos.

Ель Рей андава де пуевльо ен пуевльо бусканд̄о новіа і ен тодос прегунтава куаль ера ля мучача мас поре і мас ріка дель пуевльо; перо надіе ентендіа еста прегунта, пуесто ке ен тодас партес се контентаван кон індікарле уна мучача повре й отра ріка.
-Канаріо.-десіа ель Рей.-
Ме кеман устедес ля сангре кон сус пікарас ентендедерас. Льо ке йо буско но ес уна новіа ріка ні уна новіа повре, ке ес уна ке сеа ляс дос косас.
-Ке дівертідо еста су махестад. есклямаван льос кампесінос сін ентендер хота де льо ке керіа десірлес. Сі естувіера, комо носотрос дестріпандо террōнес тодо ель сантісімо діа, но тендріа су махестад танта гана де брома.
Андандо де акі пара аль'і, ель Рей ль'єго а ля альдеа де Роса, ісо ля прегунта де костумвре, і, комо де костумвре, ле індікарон уна мучача ріка й отро повре.
Ель Рей детерміно вер а ляс дос, комо асіа ен тодас партес, і емпесо пор ля мас ріка, порке но се ке демоніос тіене ля рікеса ке сіемпре ес ля преферіда, асі де Реєс комо де васаль'йос.

La rica había quedado huérfana casi al mismo tiempo que la pobre; pero sus padres, en lugar de dejarle herramientas para que trabajase, le dejaron criados para que la serviesen. Sabedora de que el Rey la iba a visitar, se puso de veinticinco alfileres. ¡Allí hubieran ustedes visto seda y oro y perlas y diamantes!

-Con este continuo transnochar, andando de baile en baile, estoy muy descolorida - dijo.-Si yo me pusiera colorada delante de los hombres, como les sucede a las palurdas, poco me importaría esta pícara palidez; pero como no me pongo, tendré que darme un poco de mano de gato.

Y en efecto, se puso de colorete que ...¡uf, qué asco!

Poco después llegó el Rey y se quedó a solitas con ella, porque su majestad gustaba de quedarse a solas con las chicas, y como era Rey absoluto, hacía lo que le daba la real gana.

La muchacha, que estaba educada a la francesa, presentó la frente al Rey para que se la besara, y el Rey se llenó los labios de colorete, que le supo a rejalgar.

Por más reverencias y monadas que, la muchacha hacía para enamorar a su majestad, su majestad se moría de fastidio; y como había oído que a mal dar tomar tabaco, sacó la caja del rapé y tomó un polvo.

Al dar su majestad un estornudo, se le saltó un botón de la pretina, y mandó a la muchacha que se la cosiera; pero la muchacha, como no sabía coser, le dió un un pinchazo en la barriga que le hizo ver las estrellas.

Del susto y del dolor le dió a su majestad un vahido, y mandó a la muchacha que le hiciera una taza de te, a ver si se le pasaba; pero la muchacha, como no entendía de cocina, le echó al te sal y ajos, y el Rey a poco más echa las tripas al probarlo.

Ля ріка абіа кедадо уерфана касі аль місмо тіемпо ке ля побре; перо сус падрес, ен люгар де дехарле еррамієнтас пара ке трабахасе, ле дехарон кріадос пара ке ля сервіесен. Саведора де ке ель Рей ля іба а вісітар, се пусо де веінтісінко альфілерес. Аль'і убіерaн устедес вісто седа й оро і перляс і діамантес.

– Кон есте контінуо трансночар, андандо де байле ен баіле, естой муй дескольоріда – діхо-. Сі йо ме пусіера кольорада делянте де льос омбрес, комо лес суседе а ляс палюрдас, поко ме імпортаріа еста пікара палідес; перо комо но ме понго, тендре ке дарме ун поко де мано де гато.

І ен ефекто, се пусо де кольорете ке...уф, ке аско.

Поко деспуес ль'его ель Рей і се кедо а солітас кон ель'я, порке су махестад густава де кедарсе а соляс кон ляс чікас, і комо ера Рей абсолюто, асіа льо ке ле даба ля реаль гана.

Ля мучача, ке естава едукада а ля франсеса, пресенто ля френте аль Рей пара ке се ля бесара і ель Рей се ль'ено льос лявіос де кольорето, ке ле супо а рехальгар.

Пор мас реверенсіас і монадас ке, ля мучача асіа пара енаморар а су махестад, су махестад се моріа де фастідіо; і комо авіа оідо ке а маль дар томар табако, сако ля каха дель рапе і томо ун польво.

Аль дар су махестад ун есторнудо, се ле сальто ун ботон де ля претіна, і мандо а ля мучача ке се ля косіера; перо ля мучача, комо но сабіа косер, ле діо ун пінчасо ен ля барріга ке ле ісо вер ляс естрель'яс.

Дель сусто і дель дольор ле діо а су махестад ун ваідо, і мандо а ля мучача ке ле ісіера уна таса де те, а вер сі се ле пасава, перо ля мучача, комо но ентендіа де косіна, ле очо аль те саль і ахос, і ель Рей а поко мас оча ляс тріпас аль проварльо.

-Para este viaje - dijo su majestad - no se necesitaban alforjas. Y se marchó muy quemado, caballero en su caballo, a casa de la muchacha pobre, que vivía a lo opuesto de la aldea.

-Пара есте віахе - діхо су махестад - но се несесітаван альфорхас. І се марчо муй кемадо, кавальєро ен су каваль'йо, а каса де ля мучача повре, ке вівіа а льо опуесто де ля альдеа.

СЛОВА

що виступають в першім списку. Вимову подано тільки при тих словах, що вимовляються інакше, як це ми звикли читати латинські літери. Підкреслена літера означає її наголошення.

— — —

ablativo — місцевий /відмінок/
acento — наголос, акцент
acusativo — знахідний /відмінок/
adjetivo /адхетіво/ — прикметник
águila — орел
¡ah! — ох.
alfabeto /альфавето/ — азбука, абетка
alrededor — довкруги
alto, -a — високий, -а
ambos, -as — обоє, обі
amiga — приятелька
amigo — приятель
ánima — душа; відвага; завзяття
aquí /акі/ — тут, тепер
árbol (m) — дерево
argüir — оспорювати; заключати; натякати
artículo /артікульо/ — член
ave (f) — птах, птиця

balcón (m) — балькон
bondad — доброта
botón (m) — гудзик
bueno, -a — добрий, -а
bueno, lo — добро

caballo /каваль'йо/ — кінь
carecer /каресер/ — недоставати, обходитися без чогось
casa — дім, хата
caso — відмінок
castellano, -a /кастель'яно/ — кастилійський, еспанський, -а
cegar — засліплювати
clocar — квокати
como — як, напр.
contra — /на-/проти
crema = diéresis — діяреза
cuando — якщо, як, коли
cubrir — накривати

dativo — давальний /відмінок/
de — від, з, про
declinación — деклінація
determinado,-a — окреслений, означений,-а
diéresis — діяреза
don — пан
dos — два

Egipto /Ехіпто/ — Єгипет
ejercicio /ехерсісіо/ — вправа
el — член чоловічого роду
en — в, у
es — /він, вона, воно/ є
espejo /еспехо/ — дзеркало
etc. = etcétera — і інше, і т.д.

femenino — жіночий
flor (f) — кітка, цвіт

gañir — вити
general /хенераль/ — загальний
genitivo — родовий /відмінок/
gobernar — рядити, управляти
grande — великий,-а
gruir — витися

háche /аче/ — сокира
hermano /ермано/ — брат
hermoso,-a /ермосо/ — гарний,-а

indeterminado,-a — неокреслений, неозначений
israelita — жид

jardín (m) /хардін/ — город
juquete /хугете/ — іграшка

kilómetro — кільометер

la — член жіночого роду
lección (f) — лекція
lectura — читання
letra — літера
libro — книжка
lo — член середнього роду

madre (f) — мати, мама
madrugada — ніч /від півночі до ранку/
malo,-a — злий,-а
malo, lo — зло
mas — але
más — більше
masculino — чоловічий /рід/
mi — мій, моя

Neutro — середній /рід/
niño — дитина, хлопчик
no — ні
nombre — ім'я, іменник
nominativo — називний /відмінок/
numerale — числівник
numero — число

ó (o) — або
occuren — /вони/ виступають
opinión — думка, опінія

padre (m) — батько
palabra — слово
pan (m) — хліб
pero — але
persona — особа
plural — множина
primero,-a — перший,-а
príncipe (m) — князь
pronombre — займенник
puede — може
puerta — двері

qué — що
quién — хто

recebio — я одержував
recebío — я одержав
rojo /рохо/ — червоний

se — ся, себе
segundo,-a — другий,-а
semivocal — півголосна
señor — пан
ser — бути
si — так
singular — однина
sombrero — капелюх
son — /вони/ є
sonido — звук
su — його, її, свій.
sustantivo — іменник

tenéis — /ви/ маєте
tenemos — /ми/ маємо
tener — мати
tengo — /я/ маю
tercero,-a — третій,-а
tía — тітка
tiene — /він, вона/ має
tienen — /вони/ мають
tienes — /ти/ маєш
tu — твій
tú — ти

un — член чоловічого роду /неокресл./
una — член жіночого роду /неокресл./

ventana — вікно
vocal — голосна
vocativo — кличний /відмінок/
vosotros,-as — ви

y — і, а
yo — я

— — оооооОоооо — —